FINANCIAL CONDUCT AUTHORITY

12 Endeavour Square
London
E20 1JN

Tel: +44 (0)20 7066 1000
Fax: +44 (0)20 7066 1099
www.fca.org.uk

Co-operative and Community Benefit Societies Act 2014

Registration of new society

The following society has today been registered by us under Co-operative and Community Benefit Societies Act 2014 as a Community Benefit Society:

Society: **Cymdeithas Dai Bro Machno Cyfyngedig**

Registration number: **9615**

Registration date: 1 October 2025

Address: Penmachno Memorial Hall, Newgate Street, Penmachno, Betws y Coed, Conwy, LL24 0UR

Financial year-end date: 31 March

Date: **01 October 2025**

Registered as a Limited Company in England and Wales No. 1920623. Registered office as above.

Plunkett Foundation

Rheolau Enghreifftiol ar gyfer Perchnogaeth Gymunedol

Model Rules for Community Ownership

Fersiwn 6

Rhagfyr 2021

Rheolau a noddir gan Sefydliad Plunkett

Rules sponsored by the Plunkett Foundation

10310765-2

Tabl Cynnwys

Cymal	Cynnwys
1	CYFLWYNO'R GYMDEITHAS A'R RHEOLAU
2	LLYWODRAETHU
3	AELODAU
4	CYFARFODYDD YR AELODAU
5	PWYLLGOR RHEOLI
6	ADRODD
7	NEWID
8	CYFALAF CYFRANDDALIADAU
9	GWEINYDDOL
10	DARPARIAETHAU CYCHWYN BUSNES
11	DARPARIAETHAU PONTIO
12	LLOFNODION
	ATODIAD

Plunkett Foundation

TROSOLWG A DIFFINIADAU

1 Dylid darllen a deall y Rheolau yn seiliedig ar yr hyn a nodir isod.

2 Mae geiriau yn yr unigol yn cynnwys y lluosog, ac mae geiriau yn y lluosog yn cynnwys yr unigol.

3 Mae unrhyw gyfeiriad at ddeddfwriaeth yn cynnwys unrhyw ddeddfiadau, diwygiadau ac addasiadau dilynol, neu unrhyw is-ddeddfwriaeth.

4 Caiff penawdau adran, rheol a pharagraff eu cynnwys er hwylustod yn unig ac ni fyddant yn effeithio ar ddehongliad y Rheolau.

5 Mae i'r geiriau a'r ymadroddion canlynol yr ystyr arbennig a nodir isod.

“y Ddeddf”	Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014 ac unrhyw addasiadau statudol neu ailddeddfu arni tra pery mewn grym
“Cwmni”	Cwmni sydd wedi’i gofrestru ag atebolrwydd cyfyngedig o dan Ddeddf Cwmnïau 2006 neu unrhyw Ddeddf Cwmnïau flaenorol,
"Awdurdod Ymddygiad Ariannol"	Financial Conduct Authority,12 Endeavour Square, London, E20 1JN neu unrhyw gorff arall o’r fath sy’n olynu yn ei swyddogaethau o ran cymdeithasau cofrestredig
"Partner"	Person sy'n byw gydag un arall ar yr un aelwyd fel cwpl, beth bynnag fo'i ryw neu gyfeiriadedd rhywiol
"Sefydliad Plunkett"	Sefydliad Plunkett, cwmni elusennol sydd wedi’i gofrestru gyda Thŷ’r Cwmnïau, rhif y cwmni: 00213235 a chyda’r Comisiwn Elusennau, rhif yr elusen: 313743, The Quadrangle, Woodstock, Oxfordshire, OX20 1LH ac unrhyw gorff olynol;
“Cymdeithas”	Y gymdeithas a enwir yn Rheol 1.1 fel cymdeithas sydd wedi’i chofrestru ag atebolrwydd cyfyngedig o dan Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014
“Ysgrifennydd”	Yr unigolyn a benodir i fod yn Ysgrifennydd y Gymdeithas ac a benodir yn unol â Rheol 5.20.
“Cyfathrebu Electronig”	Bydd iddo’r ystyr sydd yn a.148 y Ddeddf. Er mwyn osgoi unrhyw amheuaeth, mae hyn yn cynnwys e-bost a ffacs.
“Yn Ysgrifenedig”	Lle bynnag y defnyddir y term “yn ysgrifenedig” rhaid iddo gynnwys unrhyw ddull cyfathrebu neu ddogfen a anfonir ar ffurf electronig oni nodir fel arall yn y rheolau.
“Penderfyniad”	Mater sy’n cael ei gyflwyno i bleidleisio arno yn un o gyfarfodydd yr aelodau neu drwy benderfyniad ysgrifenedig. Yr Ysgrifennydd sy’n gyfrifol am gofnodi canlyniad y bleidlais ac a yw’r penderfyniad yn cael ei gymeradwyo neu ei wrthod.
“Penderfyniad Arbennig”	Mae’n golygu penderfyniad sy’n gofyn am gymeradwyaeth mwyafrif o ddwy ran o dair neu dri chwarter o leiaf, fel y nodir yn y Rheolau hyn neu fel y’u diffinnir gan y Ddeddf

Plunkett Foundation

6 Cyflwynir y geiriau neu'r ymadroddion canlynol yn y rheol a bennir ym mhob achos.

Geiriau neu Ymadroddion	**Rheol**
Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau	4.1
Cyfrifon Blynyddol	6.1
Archwilydd	6.2
Cadeirydd	5.11
Pwyllgor Rheoli	5.1
Aelod	3.2
Cyfarfod yr Aelodau	4
Strategaeth Aelodaeth	3.1.1
Amcanion	9.2
Dirprwy	4.22
Pwrpas	1.2
Cofrestr Aelodau	3.2
Ysgrifennydd	5.20
Cyfarfod Arbennig yr Aelodau	4.2
Trysorydd	5.11
Is-gadeirydd	5.11

1 CYFLWYNO'R GYMDEITHAS A'R RHEOLAU

Enw

1.1 **Cymdeithas Dai Bro Machno Cyfyngedig** yw enw'r gymdeithas ac yn y Rheolau hyn fe'i gelwir yn "y Gymdeithas".

Cofrestru a'r Swyddfa Gofrestredig

Mae'r Gymdeithas wedi'i chofrestru o dan y gyfraith fel cymdeithas budd cymunedol gyda'r

1.2 ***Awdurdod Ymddygiad Ariannol***. Y swyddfa gofrestredig yw Neuadd Goffa Penmachno Memorial Hall Newgate Street Penmachno Betws y Coed Conwy LL24 0UR.

Pam fod y Gymdeithas yn bodoli

1.3 Mae'r Gymdeithas yn bodoli er mwyn cynnal busnes er budd y gymuned. Dyma Ddiben y Gymdeithas.

1) Prynu a rheoli tai ac eiddo yn ardal Bro Machno

2) Cynnig tai ac eiddo i bobl a chysylltiad lleol fydd yn cefnogi'r defnydd o'r Gymraeg

3) Cynnig lesu neu werthu'n rhannol tai ac eiddo i gynorthwyo cynaladwyedd cymunedol, adfywio a datblygu cymunedol o ran tai, gwaith, a'r iaith a'r diwylliant Cymreig

Ymrwymiadau

1.4 Mae'r Gymdeithas wedi ymrwymo i wneud y canlynol:

1.4.1 masnachu er budd y gymuned, ac nid er budd preifat unrhyw un;

1.4.2 cadw elw a defnyddio elw i hyrwyddo Diben ac Amcanion y Gymdeithas a/neu yn unol â'r Rheolau hyn.

Dogfennau llywodraethu

1.5 Mae'r Rheolau hyn yn amlinellu sut y caiff y Gymdeithas ei pherchnogi, ei threfnu a'i llywodraethu.

1.6 Yn ychwanegol at y Rheolau, gall y Pwyllgor Rheoli wneud darpariaethau eraill sy'n ymwneud â sut y mae'r Gymdeithas yn gweithredu, megis cod ymddygiad ar gyfer y Pwyllgor Rheoli. Ni ddylai darpariaethau o'r fath fod yn anghyson â'r Rheolau Enghreifftiol.

1.7 Yn y Rheolau

1.7.1 mae geiriau sy'n dechrau gyda phrif lythyren (megis Rheolau) yn cyfeirio at derm a ddiffiniwyd ac mae'r Nodiadau Cyfarwyddyd yn nodi'r rheol sy'n gwneud hyn yn amlwg; ac

1.7.2 mae i eiriau sydd wedi eu hamlygu mewn llythrennau italig (megis ***partner***) ystyr arbennig ac mae'r adran Trosolwg a Diffiniadau yn rhestru'r holl eiriau hyn ac yn egluro'r hyn y maent yn ei olygu.

2 LLYWODRAETHU

Trosolwg

2.1 Mae gan y Gymdeithas: Aelodau, Pwyllgor Rheoli, ac Ysgrifennydd.

Aelodau

2.2 Trwy aelodaeth y mae'r Gymdeithas yn eiddo i'r gymuned. Mae aelodaeth yn rhoi mynediad i'r Aelodau at wybodaeth, yn rhoi llais iddynt yn y Gymdeithas, a'r cyfle i gael eu hethol i rôl gynrychioliadol o ran ei llywodraethu. Ceir aelodaeth o'r Gymdeithas drwy gydymffurfio â gofynion Rheol 3.3, gan gynnwys prynu'r isafswm o gyfranddaliadau a ddiffinnir yn Rheol 8.3.

Gwybodaeth

2.3 Mae gan Aelodau hawl i gael gwybodaeth, am y Gymdeithas, a'i busnes fel y darperir ar ei gyfer yn y Rheolau. Gellir anfon neu gyflenwi gwybodaeth drwy ddulliau electronig yn amodol ar bolisi preifatrwydd y Gymdeithas.

Llais

2.4 Mae gan Aelodau lais ym materion y Gymdeithas fel y darperir yn y Rheolau, drwy gael

2.4.1 mynychu, siarad a chyflwyno materion i'w hystyried yng Nghyfarfodydd yr Aelodau;

2.4.2 gwneud cynigion a phleidleisio yng Nghyfarfodydd yr Aelodau;

2.4.3 ethol cynrychiolwyr i'r Pwyllgor Rheoli yng Nghyfarfodydd yr Aelodau.

Cynrychiolaeth

2.5 Yn amodol ar feini prawf cymhwyster, gall Aelodau sefyll etholiad i fod yn aelod o'r Pwyllgor Rheoli.

Pwyllgor Rheoli

2.6 Yn amodol ar y Rheolau, mae'r Pwyllgor Rheoli yn rheoli materion y Gymdeithas a gall arfer ei holl bwerau.

2.7 Mae pob aelod o'r Pwyllgor Rheoli, gyda'i gilydd, yn gyfrifol am bopeth a wneir gan neu yn enw'r Gymdeithas, ond ar y sail honno gall wneud y pethau canlynol:

2.7.1 dirprwyo unrhyw un o'r pwerau a roddir iddo o dan y Rheolau hyn, i unrhyw berson neu bwyllgor sy'n cynnwys aelodau o'r Gymdeithas, gyda'r fath delerau ac amodau sy'n addas yn eu barn hwy;

2.7.2 dirprwyo i unrhyw weithiwr neu denant gyfrifoldeb am reolaeth feunyddiol rhywfaint neu'r cyfan o fusnes y Gymdeithas;

2.7.3 awdurdodi aelodau'r Pwyllgor Rheoli i ymdrin â materion penodol;

2.7.4 gwneud defnydd o'r gwasanaethau y gall gwirfoddolwyr eu cynnig.

3 AELODAU

3.1 Bydd y Gymdeithas yn annog pobl i ddod yn Aelodau, ac i'r perwyl hwnnw, bydd y Pwyllgor Rheoli yn gwneud y pethau canlynol:

3.1.1 cynnal strategaeth aelodaeth at y diben hwnnw;

3.1.2 rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau yng Nghyfarfod Blynyddol yr Aelodau am aelodaeth y Gymdeithas ac am y Strategaeth Aelodaeth.

3.2 Aelodau'r Gymdeithas yw'r rhai y mae eu henwau wedi'u rhestru yn ei Chofrestr Aelodau.

3.3 Mae aelodaeth yn agored i unrhyw berson (boed yn unigolyn, yn gorff corfforaethol neu'n enwebai ar ran sefydliad anghorfforedig) sy'n cwblhau cais am aelodaeth yn y ffurf sy'n ofynnol gan y Pwyllgor Rheoli ac sydd:

3.3.1 dros 16 mlwydd oed;

3.3.2 yn cefnogi Diben ac Amcanion y Gymdeithas;

3.3.3 yn talu am y nifer lleiaf o gyfranddaliadau sy'n ofynnol yn ôl y Rheolau;

3.3.4 yn cytuno i dalu tanysgrifiad blynyddol (os oes un); ac

3.3.5 y mae ei gais yn cael ei dderbyn gan y Pwyllgor Rheoli.

3.4 Gall y Pwyllgor Rheoli wrthod unrhyw gais am aelodaeth yn llwyr yn ôl ei ddisgresiwn.

3.5 Bydd Aelod sy'n gorff corfforaethol yn penodi cynrychiolydd i fynychu Cyfarfodydd yr Aelodau ar ei ran, ac fel arall i gymryd rhan ym materion y Gymdeithas. Bydd penodiad o'r fath yn cael ei wneud yn ysgrifenedig, wedi'i lofnodi ar ran corff llywodraethu'r corff corfforaethol.

3.6 Gall y Pwyllgor Rheoli rannu Aelodau'n etholaethau, yn seiliedig ar ddaearyddiaeth, natur eu diddordeb yn y Gymdeithas, neu unrhyw ffactor perthnasol arall. Os caiff Aelodau eu rhannu'n etholaethau:

3.6.1 bydd yr Aelodau ym mhob etholaeth yn gallu ethol o leiaf un cynrychiolydd o blith eu nifer i'r Pwyllgor Rheoli;

3.6.2 ni chaiff neb fod yn Aelod mewn mwy nag un etholaeth; a

3.6.3 bydd y Cadeirydd yn gwneud unrhyw benderfyniad terfynol ynghylch yr etholaeth y mae Aelod yn perthyn iddi.

Terfynu Aelodaeth

3.7 Mae person yn peidio â bod yn Aelod o'r Gymdeithas o dan yr amgylchiadau canlynol:

3.7.1 mae'n ymddiswyddo'n ysgrifenedig i'r Ysgrifennydd;

3.7.2 os mai unigolyn ydyw, yn achos marwolaeth;

3.7.3 os mai corff corfforaethol ydyw, os yw'n peidio â bod;

3.7.4 os mai enwebai sefydliad anghorfforedig ydyw, os yw'r sefydliad yn enwebu rhywun arall yn ei le;

3.7.5 os caiff ei ddiarddel fel aelod o dan y Rheolau;

3.7.6 mae'r Ysgrifennydd yn ei dynnu oddi ar y Gofrestr Aelodau, ar ôl cwblhau gweithdrefnau a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Rheoli ar y sail bod y Gymdeithas wedi colli cysylltiad â'r Aelod ar ôl gwneud ymdrech dair gwaith i gysylltu â'r Aelod o fewn cyfnod o chwe mis.

Pan fydd person yn peidio â bod yn Aelod o dan reol 3.7, bydd yn cael ei dynnu oddi ar y Gofrestr Aelodau a bydd gwerth ei gyfranddaliadau'n cael ei ddal fel benthyciad yn unol â rheol 8.7.

3.8 Gellir diarddel Aelod drwy benderfyniad a gymeradwywyd gan ddim llai na dwy ran o dair o aelodau'r Pwyllgor Rheoli sy'n bresennol ac yn bwrw pleidlais mewn Cyfarfod o'r Pwyllgor Rheoli. Dylid mabwysiadu'r weithdrefn ganlynol.

3.8.1 Caiff unrhyw Aelod gwyno i'r Ysgrifennydd yn ysgrifenedig fod Aelod arall wedi gweithredu mewn ffordd sy'n niweidiol i fuddiannau'r Gymdeithas. Os bydd yr Ysgrifennydd, gan ei fod yn aelod, yn dymuno cwyno, dylai hyn fod yn ysgrifenedig i'r Cadeirydd.

3.8.2 Os caiff cwyn ei gwneud, gall y Pwyllgor Rheoli ei hun ystyried y gŵyn yn dilyn cymryd unrhyw gamau a ystyrir yn briodol i sicrhau bod safbwynt pob Aelod yn cael ei glywed a gellir naill ai:

3.8.2.1 diystyru'r gŵyn a pheidio cymryd unrhyw gamau pellach; neu

3.8.2.2 am gyfnod heb fod yn hwy na deuddeng mis atal dros dro hawliau'r Aelod y cwynwyd amdano i fynychu Cyfarfodydd yr Aelodau ac i bleidleisio o dan y Rheolau;

3.8.2.3 trefnu i ystyried yng Nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Rheoli benderfyniad i ddiarddel yr Aelod y cwynwyd amdano.

3.8.3 Os ystyrir penderfyniad i ddiarddel aelod mewn Cyfarfod o'r Pwyllgor Rheoli, rhaid anfon manylion y gŵyn at yr Aelod y cwynwyd amdano ddim llai na phedwar diwrnod ar ddeg cyn y cyfarfod gyda gwahoddiad i ateb y gŵyn a mynychu'r cyfarfod.

3.8.4 Yn y cyfarfod, bydd y Pwyllgor Rheoli yn ystyried tystiolaeth i gefnogi'r gŵyn ac unrhyw dystiolaeth y gallai'r Aelod y cwynwyd amdano fod yn dymuno ei rhoi ger bron.

3.8.5 Os bydd yr Aelod y cwynwyd amdano yn methu â bod yn bresennol yn y cyfarfod heb reswm dilys, caiff y cyfarfod fynd rhagddo yn ei absenoldeb.

3.8.6 Bydd person sy'n cael ei ddiarddel fel aelod yn peidio â bod yn aelod o'r adeg y gwna Cadeirydd y cyfarfod gyhoeddiad yn nodi'r penderfyniad i'w ddiarddel.

3.9 Ni chaiff unrhyw berson sydd wedi'i ddiarddel o fod yn aelod ei ail-dderbyn ac eithrio drwy bleidlais dim llai na dwy ran o dair o aelodau'r Pwyllgor Rheoli sy'n bresennol ac yn pleidleisio mewn Cyfarfod o'r Pwyllgor Rheoli.

4 CYFARFODYDD YR AELODAU

4.1 Bob blwyddyn, bydd y Gymdeithas yn cynnal Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau, o fewn chwe mis i ddiwedd eu blwyddyn ariannol.

4.2 Mae unrhyw Gyfarfodydd eraill yr Aelodau yn Gyfarfodydd Arbennig yr Aelodau.

4.3 Y Pwyllgor Rheoli (ac eithrio lle y darperir fel arall yn y Rheolau) sy'n cynnull Cyfarfodydd yr Aelodau, ac yn penderfynu ar ddyddiad, amser a busnes unrhyw Gyfarfod yr Aelodau a gohirio unrhyw gyfarfod. Gall Cyfarfodydd yr Aelodau gael eu cynnal mewn unrhyw ffordd a thrwy unrhyw gyfrwng sy'n caniatáu i'r rhai sy'n mynychu wrando ar y trafodion a rhoi sylwadau arnynt. Bydd unrhyw un sy'n mynychu yn y modd hwn yn cael ei ystyried yn bresennol yn bersonol yn y cyfarfod, p'un ai yw pawb sy'n bresennol wedi ymgynnull mewn un man ai peidio.

Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau

4.4 Bydd swyddogaethau Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau yn cynnwys:

4.4.1 derbyn y Cyfrifon Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol gan y Pwyllgor Rheoli; adroddiad ar berfformiad y Gymdeithas yn y flwyddyn flaenorol, a chynlluniau ar gyfer y flwyddyn gyfredol a'r flwyddyn nesaf;

4.4.2 derbyn adroddiad gan y Pwyllgor Rheoli ar gyflwr yr aelodaeth a'r Strategaeth Aelodaeth;

4.4.3 penodi unrhyw Archwilwyr ariannol, ac Archwilwyr allanol ar gyfer unrhyw agwedd arall ar berfformiad y Gymdeithas;

4.4.4 datgan canlyniadau etholiadau o'r rhai a fydd yn gwasanaethu ar y Pwyllgor Rheoli;

4.4.5 unrhyw fater arall sydd wedi ei gynnwys yn yr hysbysiad i gynnull y cyfarfod.

Cyfarfodydd Arbennig yr Aelodau

4.5 Bydd Cyfarfodydd Arbennig yr Aelodau yn cael eu cynnull gan yr Ysgrifennydd naill ai drwy orchymyn y Pwyllgor Rheoli, neu os caiff cais ysgrifenedig a lofnodwyd gan ddim llai na 12 Aelod neu 10% o'r holl Aelodau (pa un bynnag yw'r lleiaf) ei gyflwyno, wedi ei gyfeirio at yr Ysgrifennydd, yn swyddfa gofrestredig y Gymdeithas neu ei anfon yn electronig. Yn absenoldeb yr Ysgrifennydd, caiff unrhyw aelod o'r Pwyllgor Rheoli gynnull Cyfarfod Arbennig yr Aelodau.

4.6 Rhaid i unrhyw gais ddatgan yn benodol at ba ddiben y caiff y cyfarfod ei gynnull ac a fwriedir i'r Aelodau bleidleisio ar benderfyniad.

4.7 Rhaid cynnal Cyfarfod Arbennig yr Aelodau a alwyd mewn ymateb i gais gan Aelodau o fewn 28 diwrnod i'r dyddiad y cyflwynir y cais yn y swyddfa gofrestredig. Ni ddylai'r cyfarfod benderfynu ar unrhyw fusnes ar wahân i'r hyn a nodir yn y cais ac yn yr hysbysiad i gynnull y cyfarfod.

Hysbysiad o Gyfarfodydd yr Aelodau

4.8 Dylid rhoi rhybudd o Gyfarfod yr Aelodau o leiaf 14 diwrnod clir cyn dyddiad y cyfarfod, drwy roi rhybudd ysgrifenedig drwy'r post, neu wedi ei ddanfon â llaw neu drwy ddull Cyfathrebu Electronig at bob Aelod yn y cyfeiriad neu'r cyfeiriad Cyfathrebu Electronig a roddir yn y Gofrestr Aelodau.

4.9 Rhaid i'r hysbysiad ddatgan a yw'r cyfarfod yn Gyfarfod Blynyddol yr Aelodau neu'n Gyfarfod Arbennig yr Aelodau, gan nodi amser, dyddiad a lleoliad y cyfarfod, a nodi'r busnes y penderfynir yn ei gylch yn y cyfarfod, gan gynnwys manylion unrhyw benderfyniadau y bydd gofyn pleidleisio arnynt yno.

4.10 Caiff saith deg pump y cant o Aelodau gytuno, drwy gydsynio'n ysgrifenedig, neu drwy gadarnhau drwy ddull Cyfathrebu Electronig, i gynnal Cyfarfod yr Aelodau gyda llai o rybudd nag sy'n ofynnol dan Reol 4.8.

Trefn Cyfarfodydd yr Aelodau

4.11 Mae Cyfarfodydd yr Aelodau yn agored i bob Aelod. Gall y Pwyllgor Rheoli wahodd unigolion penodol neu gynrychiolwyr o sefydliadau penodol i fynychu Cyfarfod yr Aelodau, ond ni fyddant yn pleidleisio.

4.12 Cyn y gall Cyfarfod yr Aelodau drafod busnes, rhaid bod isafswm o Aelodau (cworwm) yn bresennol. Ac eithrio pan fo'r Rheolau hyn yn dweud fel arall mae cworwm yn bresennol os oes 5 Aelod neu 10% o'r Aelodau sydd â hawl i bleidleisio yn y cyfarfod (pa un bynnag sydd fwyaf) yn bresennol yn bersonol.

4.13 Os nad oes cworwm yn bresennol o fewn hanner awr i'r amser a bennwyd ar gyfer dechrau'r cyfarfod, bydd y cyfarfod yn cael ei ddiddymu os mai'r Aelodau a wnaeth gais am gyfarfod. Bydd unrhyw gyfarfod arall yn cael ei ohirio tan yr un diwrnod yn ystod yr wythnos nesaf, ar yr un pryd ac yn yr un lle, neu tan ba amser a pha le bynnag y mae'r Pwyllgor Rheoli yn penderfynu. Os nad oes cworwm yn bresennol o fewn hanner awr i'r amser a bennwyd ar gyfer dechrau'r cyfarfod gohiriedig, bydd nifer yr Aelodau sy'n bresennol yn ystod y cyfarfod yn ffurfio cworwm.

4.14 Bydd y Cadeirydd yn cadeirio Cyfarfod yr Aelodau. Os nad yw'r Cadeirydd, yr Is-gadeirydd nac unrhyw aelod arall o'r Pwyllgor Rheoli'n bresennol, bydd yr Aelodau sy'n bresennol yn ethol un o'u plith i fod yn Gadeirydd (yn ôl penderfyniad y mwyafrif o'r Aelodau).

4.15 Caiff y Cadeirydd, gyda chydsyniad y cyfarfod lle mae cworwm yn bresennol, ac os cyfarwyddir ef felly gan y cyfarfod, ohirio'r cyfarfod o un adeg i adeg arall ac o un lle i le arall. Ond ni chaiff unrhyw fusnes ei drafod mewn cyfarfod a ohiriwyd ar wahân i'r busnes a adawyd heb ei orffen yn y cyfarfod y digwyddodd y gohirio ynddo. Nid oes angen rhoi hysbysiad o gyfarfod a ohiriwyd oni bai bod y gohiriad am gyfnod o 21 diwrnod neu ragor.

Pleidleisio yng Nghyfarfodydd yr Aelodau

4.16 Yn ddarostyngedig i'r Rheolau hyn ac i unrhyw Ddeddf Seneddol, bydd penderfyniad y pleidleisir arno mewn Cyfarfod yr Aelodau, yn cael ei benderfynu drwy godi dwylo neu drwy ddirprwy.

4.17 Caiff y Pwyllgor Rheoli gyflwyno trefniadau i Aelodau benodi dirprwy ar eu rhan yn unol â Rheol 4.22.

4.18 Mae pob Aelod yn cael un bleidlais drwy godi dwylo. Pan fydd trefniadau pleidleisio drwy ddirprwy neu bleidleisio electronig wedi'u cyflwyno, bydd gan bob Aelod sydd wedi pleidleisio drwy ddull o'r fath un bleidlais hefyd. Yn achos pleidleisiau cyfartal, bydd Cadeirydd y cyfarfod yn cael ail bleidlais neu bleidlais fwrw.

4.19 Oni bai bod y Rheolau hyn neu Ddeddf Seneddol yn dweud fel arall, bydd pob penderfyniad yn cael ei benderfynu gan fwyafrif syml o'r pleidleisiau a fwriwyd.

4.20 Yn amodol ar y Ddeddf, bydd penderfyniad ysgrifenedig wedi'i lofnodi neu ei gadarnhau drwy lythyr neu drwy ddull Cyfathrebu Electronig gan neu ar ran y mwyafrif angenrheidiol o'r Aelodau sydd â'r hawl i bleidleisio ar hyn o bryd ar y penderfyniad perthnasol yn ddilys ac yn effeithiol fel pe bai wedi'i basio mewn Cyfarfod yr Aelodau wedi'i gynnull a'i gadw'n briodol ar yr amod bod copi o'r penderfyniad arfaethedig wedi'i gyflwyno'n unol â'r Rheolau hyn i'r holl Aelodau a bod y mwyafrif angenrheidiol o'r Rhanddeiliaid y cyfeirir atynt yn y Rheol 4.21 wedi cyflawni eu cytundeb yn unol â'r Rheolau hyn. Gall penderfyniad o'r fath gynnwys sawl dogfen ar yr un ffurf â phob un wedi'i llofnodi gan un neu ragor o Aelodau.

4.21 At ddibenion Rheol 4.20, y mwyafrif angenrheidiol yw,

4.21.1 yn achos penderfyniad cyffredin, mwyafrif syml o’r Aelodau a fyddai wedi bod â hawl i bleidleisio pe bai’r penderfyniad wedi’i gynnig mewn Cyfarfod yr Aelodau a gafodd ei alw’n briodol, gyda’r cyfansoddiad priodol;

4.21.2 yn achos penderfyniad sy'n gofyn am fwyafrif o ddwy ran o dair o’r Aelodau, o leiaf ddwy ran o dair o'r Aelodau a fyddai wedi bod â'r hawl i bleidleisio pe bai'r penderfyniad wedi'i gynnig mewn cyfarfod cyffredinol a gafodd ei alw’n briodol, gyda’r cyfansoddiad priodol; neu

4.21.3 yn achos penderfyniad sy’n gofyn am fwyafrif o dri chwarter y Cyfranddalwyr, o leiaf dri chwarter y Cyfranddalwyr a fyddai wedi bod â’r hawl i bleidleisio pe bai’r penderfyniad wedi’i gynnig mewn cyfarfod cyffredinol a gafodd ei alw’n briodol, gyda’r cyfansoddiad priodol.

Dirprwyon

4.22 Caiff unrhyw Aelod sydd â hawl i fod yn bresennol a phleidleisio mewn Cyfarfod yr Aelodau benodi person arall, boed yn Aelod neu beidio, i fod yn bresennol fel dirprwy a phleidleisio ar ei ran. Gellir penodi dirprwy drwy gyflwyno penodiad ysgrifenedig, a all fod ar ffurf Cyfathrebu Electronig, i'r swyddfa gofrestredig, neu unrhyw le arall a ddewisir gan y Pwyllgor Rheoli ac a nodir yn yr hysbysiad o gyfarfod, o leiaf 24 awr cyn dyddiad y cyfarfod y mae'r dirprwy wedi'i awdurdodi i bleidleisio ynddo. Rhaid iddo gael ei lofnodi neu ei gadarnhau drwy ddull Cyfathrebu Electronig a’i anfon gan yr Aelod neu atwrnai a awdurdodwyd yn briodol. Bydd unrhyw ffurflen dirprwy a anfonir yn hwyr yn annilys. Bydd unrhyw gwestiwn ynghylch dilysrwydd dirprwy yn cael ei benderfynu gan Gadeirydd y cyfarfod a bydd penderfyniad y Cadeirydd yn derfynol.

5 PWYLLGOR RHEOLI

Cyfansoddiad y Pwyllgor Rheoli

5.1 Ni fydd y Pwyllgor Rheoli yn cynnwys llai na thri a dim mwy na 10 aelod, a chânt eu hethol yn bennaf gan yr Aelodau ac o blith yr Aelodau. Ni chaiff mwy na chwarter y Pwyllgor Rheoli gynnwys personau sydd wedi eu cyfethol gan y Pwyllgor Rheoli.

5.2 Os caiff Aelodau eu rhannu'n etholaethau, bydd y Pwyllgor Rheoli yn cynnwys personau a etholir gan yr Aelodau ac o blith yr Aelodau ym mhob etholaeth, a bydd y Pwyllgor Rheoli yn ymdrechu i sicrhau bod y cyfansoddiad yn adlewyrchu'r etholaethau amrywiol yn briodol.

5.3 Os yw nifer aelodau'r Pwyllgor Rheoli yn disgyn yn is na thri, dim ond at ddiben galw Cyfarfod yr Aelodau y gall weithredu, a busnes y cyfarfod hwnnw fydd ethol aelodau newydd i'r Pwyllgor Rheoli, ac nid at unrhyw ddiben arall.

Ethol, penodi ac ymadael

5.4 Bydd aelodau etholedig y Pwyllgor Rheoli mewn swydd am gyfnod sy'n dechrau'n syth ar ôl Cyfarfod yr Aelodau lle datganwyd iddynt gael eu hethol, a daw i ben ar ddiwedd trydydd Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau ar ôl hynny, neu nes byddant yn ymddiswyddo neu'n cael eu diswyddo yn unol â Rheol 5.10.

5.5 Gall aelodau gael eu cyfethol gan y Pwyllgor Rheoli ar unrhyw adeg. Bydd aelodau cyfetholedig a benodir o dan y Rheol 5.5 hon yn gwasanaethu tan Gyfarfod Blynyddol nesaf yr Aelodau ar ôl iddynt gael eu penodi lle gallant gael eu hethol.

5.6 Bydd person sy'n ymddeol o'i swydd yn gymwys i gael ei ailethol neu ei ailbenodi am hyd at dri thymor yn olynol, ac ar ôl hynny ni chaniateir ethol na phenodi'r person am gyfnod o 12 mis.

5.7 Cynhelir etholiadau yn unol â gweithdrefnau a bennir gan y Pwyllgor Rheoli.

5.8 Dim ond Aelod sydd dros yr oedran gofynnol statudol y gellir ei ethol neu ei benodi i wasanaethu ar y Pwyllgor Rheoli.

5.9 Bydd y Pwyllgor Rheoli yn mabwysiadu cod ymddygiad, a rhaid i bob aelod o'r Pwyllgor Rheoli lofnodi copi o'r cod pan gaiff ei benodi a chydymffurfio â thelerau cod ymddygiad o'r fath yn ystod ei gyfnod yn y swydd.

5.10 Bydd aelod o'r Pwyllgor Rheoli yn gadael ei swydd ar unwaith os yw yn:

5.10.1 ymddiswyddo yn ysgrifenedig i'r Ysgrifennydd neu'r Cadeirydd;

5.10.2 peidio â bod yn Aelod;

5.10.3 mynd yn fethdalwr neu'n ddarostyngedig i orchymyn anghymhwyso a wnaed o dan Ddeddf Anghymhwyso Cyfarwyddwyr Cwmnïau 1986;

5.10.4 cael ei ddiswyddo drwy benderfyniad a basiwyd gan fwyafrif o ddwy ran o dair o'r rhai sy'n pleidleisio mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Rheoli, ar y sail, ym marn y Pwyllgor Rheoli, bod achos difrifol o dorri cod ymddygiad y Pwyllgor Rheoli neu ei fod heb gyflawni'r dyletswyddau yr oedd wedi cytuno i'w cyflawni neu y gellid disgwyl yn rhesymol iddo eu cyflawni ac nad yw er budd y Gymdeithas iddo barhau yn y swydd;

5.10.5 cael ei ddiswyddo gan fwyafrif syml o'r Aelodau mewn Cyfarfod Arbennig yr Aelodau, a bod yr hysbysiadau ar ei gyfer yn nodi y byddai diswyddo'r Aelod o'r Pwyllgor Rheoli yn cael ei ystyried.

5.11 Bydd y Pwyllgor Rheoli o'u plith yn ethol Cadeirydd, Is-gadeirydd a Thrysorydd. Gallant hefyd ddewis ethol Ysgrifennydd yn unol â rheol 5.19. Bydd gan y swyddogion hynny'r swyddogaethau a bennir yn y Rheolau neu gan y Pwyllgor Rheoli, a byddant yn

gwasanaethu nes iddynt gael eu diswyddo neu hyd nes y penodir rhywun yn eu lle gan y Pwyllgor Rheoli, neu hyd nes eu bod yn ymddiswyddo.

Cyfarfodydd y Pwyllgor Rheoli

5.12 Bydd y Pwyllgor Rheoli'n cynnal unrhyw gyfarfodydd y mae'n eu hystyried yn briodol i gyflawni ei swyddogaethau a'i gyfrifoldebau. Gall Cyfarfodydd gael eu cynnal mewn unrhyw ffordd a thrwy unrhyw gyfrwng sy'n caniatáu i'r rhai sy'n mynychu wrando ar y trafodion a rhoi sylwadau arnynt. Bydd unrhyw un sy'n mynychu yn y modd hwn yn cael ei ystyried yn bresennol yn y cyfarfod, p'un ai yw pawb wedi ymgynnull mewn un man ai peidio.

5.13 Bydd pob cyfarfod o'r Pwyllgor Rheoli yn cael ei gadeirio gan y Cadeirydd, neu os yw'n absennol gan yr Is-gadeirydd, neu os yw'n absennol, gan aelod arall o'r Pwyllgor Rheoli a ddewisir gan y rhai sy'n bresennol.

5.14 Bydd tri aelod o'r Pwyllgor Rheoli sy'n bresennol yn bersonol yn ffurfio cworwm.

5.15 Oni bai bod y Rheolau'n darparu fel arall, os penderfynir gwneud penderfyniad drwy bleidlais yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Rheoli, bydd y penderfyniad yn cael ei wneud gan fwyafrif syml y pleidleisiau a fwriwyd. Bydd gan bob aelod o'r Pwyllgor Rheoli un bleidlais, ac os bydd pleidlais gyfartal, bydd gan Gadeirydd y cyfarfod ail bleidlais neu bleidlais fwrw.

5.16 Mae penderfyniad a anfonir at holl aelodau'r Pwyllgor Rheoli ac a lofnodir neu a gadarnheir drwy ddull Cyfathrebu Electronig gan fwyafrif syml neu fwyafrif o'r fath sy'n ofynnol yn y Rheolau hyn yn cael yr un effaith â phenderfyniad a basiwyd yn ddilys mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Rheoli. Gall pob aelod o'r Pwyllgor Rheoli lofnodi copi ar wahân o'r penderfyniad ac anfon copi wedi'i lofnodi at yr Ysgrifennydd drwy ddull Cyfathrebu Electronig.

Datgelu Buddiannau

5.17 Dylai aelod o'r Pwyllgor Rheoli ddatgan buddiant a pheidio â phleidleisio mewn perthynas ag unrhyw fater y mae ef/hi, neu ei briod/phriod neu ei ***bartner/phartner*** neu berthynas uniongyrchol, â buddiant ariannol personol neu fuddiant perthnasol arall ynddo. Os bydd yn pleidleisio, ni fydd y bleidlais yn cael ei chyfrif.

Taliadau

5.18 Nid oes gan aelodau'r Pwyllgor Rheoli hawl i unrhyw dâl, ond gellir eu had-dalu am dreuliau rhesymol mewn cysylltiad â busnes y Gymdeithas.

Ysgrifennydd

5.19 Bydd gan y Gymdeithas Ysgrifennydd a benodir gan y Pwyllgor Rheoli ac a all fod yn gyflogai. Gall y Pwyllgor Rheoli benodi dirprwy Ysgrifennydd hefyd (a all hefyd fod yn gyflogai) i weithredu fel Ysgrifennydd yn absenoldeb yr Ysgrifennydd. Bydd dyletswyddau'r Ysgrifennydd wedi'u nodi'n glir yn ysgrifenedig ac wedi'u cytuno gan y Pwyllgor Rheoli.

5.20 Mae'r Ysgrifennydd

5.20.1 yn cyflawni'r swyddogaethau a nodir yn y Rheolau ac unrhyw swyddogaethau eraill y mae'r Pwyllgor Rheoli yn eu pennu;

5.20.2 yn gweithredu fel Swyddog Canlyniadau ym mhob un o gyfarfodydd y Gymdeithas ac yn gyfrifol am gynnal yr holl bleidleisio a ddisgrifir yn y Rheolau ac yn cofnodi canlyniad pob mater a roddir i bleidlais;

5.20.3 â disgresiwn llwyr i benderfynu ar unrhyw fater neu gwestiwn y dylai'r Ysgrifennydd benderfynu yn eu cylch yn unol â'r Rheolau.

6 ADRODD

Paratoi Cyfrifon

6.1 O ran pob blwyddyn o gyfrifon, bydd y Pwyllgor Rheoli yn peri bod Archwilydd yn cael eu paratoi gan gyfrifydd cymwys a fydd yn cynnwys:

6.1.1 cyfrif refeniw neu gyfrifon refeniw sy'n ymdrin yn unigol neu ynghyd â materion y Gymdeithas gyfan ar gyfer y flwyddyn honno ac sy'n rhoi darlun cywir a theg o incwm a gwariant y Gymdeithas ar gyfer y flwyddyn honno; a

6.1.2 mantolen sy'n rhoi darlun cywir a theg ar y dyddiad hwnnw o gyflwr materion y Gymdeithas.

Archwilwyr ac Archwilio

6.2 Yng Nghyfarfod Blynyddol yr Aelodau os oes gan y Gymdeithas, o ganlyniad i ddarpariaethau'r Ddeddf y pŵer i benderfynu peidio â phenodi Archwilydd neu Archwilwyr i archwilio ei Chyfrifon Blynyddol, caiff penderfyniad ei gyflwyno i'r Aelodau i benderfynu a ydynt yn dymuno arfer y pŵer ai peidio.

6.3 Os bydd yr aelodau'n pleidleisio i ddatgymhwyso'r gofynion ar gyfer archwiliad llawn, dylai'r Gymdeithas benodi cyfrifydd annibynnol neu archwilydd lleyg i baratoi adroddiad, fel sy'n ofynnol o dan y gyfraith.

6.4 Pan fo'n ofynnol yn ôl y gyfraith neu benderfyniad yr Aelodau, bydd y Gymdeithas yn penodi ym mhob blwyddyn Archwilydd neu Archwilwyr cymwysedig i fod yn Archwilwyr, a bydd y darpariaethau canlynol yn gymwys iddynt.

6.4.1 Bydd cyfrifon y Gymdeithas ar gyfer y flwyddyn honno yn cael eu cyflwyno iddynt i'w harchwilio fel sy'n ofynnol gan y gyfraith.

6.4.2 Bydd ganddynt bob hawl a dyletswydd mewn perthynas â chael hysbysiad o Gyfarfodydd yr Aelodau, bod yn bresennol ynddynt, a hawl i gael llais ynddynt, mynediad at lyfrau, cyflenwad o wybodaeth, adroddiadau ar gyfrifon ac fel arall, fel y darperir gan y gyfraith.

6.4.3 Ac eithrio pan ddarperir fel arall yn y Rheolau, cânt eu penodi gan Gyfarfod Blynyddol yr Aelodau, a bydd darpariaethau'r gyfraith yn gymwys o ran ail-benodi a diswyddo ac o ran unrhyw benderfyniad sy'n diswyddo, neu'n penodi person arall yn eu lle.

6.4.4 Pennir eu tâl gan y Pwyllgor Rheoli yn unol â'r Ddeddf.

6.5 Gall y Pwyllgor Rheoli lenwi unrhyw swydd Archwilydd wag achlysurol tan y Cyfarfod Aelodau canlynol nesaf.

6.6 Pan benodir Archwilydd i archwilio'r cyfrifon ar gyfer y flwyddyn flaenorol, bydd yn cael ei ailbenodi i archwilio rhai'r flwyddyn gyfredol hefyd oni bai:

6.6.1 bod Cyfarfod yr Aelodau wedi penodi rhywun arall i weithredu neu wedi penderfynu na fydd yr archwilydd yn gweithredu; neu

6.6.2 nad yw'r archwilydd yn dymuno gweithredu ac mae wedi dweud hynny wrth y Gymdeithas yn ysgrifenedig;

6.6.3 nad yw'r person yn gymwys i weithredu;

6.6.4 bod yr archwilydd wedi dod yn analluog i weithredu;

6.6.5 bod hysbysiad o fwriad i benodi archwilydd arall neu i ddiswyddo'r archwilydd wedi'i roi.

6.7 Rhaid rhoi o leiaf wyth niwrnod ar hugain o rybudd ar gyfer penderfyniad i benodi person arall yn archwilydd, neu i wahardd archwilydd sy'n ymddeol rhag cael ei ailbenodi.

6.8 Bydd y Gymdeithas yn anfon copi o'r penderfyniad at yr archwilydd sy'n ymddeol ac yn rhoi rhybudd i'r Aelodau ar yr un pryd ac yn yr un modd, os yw hynny'n bosibl.

6.9 Os nad yw'n bosibl rhoi'r hysbysiad y cyfeirir ato yn Rheol 6.8 fel y nodir yn y Rheol honno, bydd y Gymdeithas yn rhoi rhybudd drwy hysbysebu yn y papur newydd lleol o leiaf 14 diwrnod cyn y cyfarfod arfaethedig. Gall yr archwilydd sy'n ymddeol gyflwyno sylwadau i'r Gymdeithas, ac mae'n rhaid rhoi gwybod i'r Aelodau amdanynt o dan Adran 95 y Ddeddf.

Cyflwyno Cyfrifon

6.10 Bydd y Pwyllgor Rheoli yn cyflwyno Cyfrifon Blynyddol ac adroddiadau busnes a materion y Gymdeithas i Gyfarfodydd Blynyddol yr Aelodau.

6.11 Bydd y Pwyllgor Rheoli yn rhoi Cyfrifon Blynyddol gerbron Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau sy'n dangos incwm a gwariant a chyflwr materion y Gymdeithas ar ddiwedd blwyddyn ariannol ddiweddaraf y Gymdeithas (neu unrhyw gyfnod arall y bydd y Pwyllgor Rheoli yn penderfynu arno) a sicrhau bod Aelodau wedi cael y cyfle i ofyn cwestiynau.

Cyhoeddi Cyfrifon a Mantolenni

6.12 Yn ddarostyngedig i'r gyfraith, rhaid i'r Pwyllgor Rheoli beidio ag achosi i unrhyw gyfrif refeniw na mantolen gael ei gyhoeddi oni bai ei fod wedi'i archwilio'n flaenorol gan yr Archwilwyr oni bai bod y pŵer yn 6.2 i beidio â phenodi Archwilwyr wedi'i arfer ac yn lle hynny bod adroddiad cyfrifydd neu adroddiad archwilwyr lleyg wedi ei ddarparu. Rhaid i bob cyfrif refeniw a mantolen a gyhoeddir gael eu llofnodi gan yr Ysgrifennydd a chan ddau Aelod sy'n gweithredu ar ran y Pwyllgor Rheoli.

Copi o'r Fantolen i'w Arddangos

6.13 Rhaid i'r Gymdeithas gadw copi o'r fantolen olaf am hyn o dro, gan ei harddangos bob amser mewn man amlwg yn ei swyddfa gofrestredig. Gellir cadw copi mewn cyfeiriad amgen hefyd.

Datganiad Blynyddol i'w anfon at yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol

6.14 Rhaid i'r Gymdeithas, o fewn yr amser a ganiateir gan ddeddfwriaeth ym mhob blwyddyn, anfon at yr ***Awdurdod Ymddygiad Ariannol*** ddatganiad cyffredinol ar y ffurflen ragnodedig, a elwir yn ffurflen flynyddol, yn ymwneud â'i materion yn ystod y cyfnod a gwmpesir gan y ffurflen, ynghyd â chopi o'r canlynol:

6.14.1 datganiadau ariannol y Gymdeithas ar gyfer y cyfnod sydd wedi'i gynnwys yn y ffurflen; ac

6.14.2 adroddiad yr Archwilwyr, y Cyfrifydd neu'r Archwilwyr Lleyg.

Bydd ffurflen flynyddol ddiweddaraf y Gymdeithas ar gael i unrhyw Aelod gan yr Ysgrifennydd, drwy wneud cais ysgrifenedig, yn rhad ac am ddim.

7 NEWID

Newidiadau i Reolau

7.1 Ni wneir unrhyw reol newydd, ac ni chaiff unrhyw un o'r Rheolau ei newid, oni chaiff ei chymeradwyo gan fwyafrif o ddwy ran o dair o'r pleidleisiau a fwriwyd gan yr Aelodau a oedd yn bresennol ac yn pleidleisio mewn Cyfarfod Arbennig yr Aelodau.

7.2 Bydd hysbysiad o'r fath Gyfarfod Arbennig yr Aelodau yn pennu'r Rheolau i'w newid, ac yn nodi telerau'r holl newidiadau neu reolau newydd a gynigir.

7.3 Ni fydd unrhyw newid i unrhyw un o'r Rheolau ac ni fydd unrhyw reol newydd yn ddilys nes ei bod wedi'i chofrestru â'r ***Awdurdod Ymddygiad Ariannol***.

7.4 Gall y Pwyllgor Rheoli newid swyddfa gofrestredig y Gymdeithas. Bydd y Gymdeithas yn anfon hysbysiad o unrhyw newid o'r fath i'r ***Awdurdod Ymddygiad Ariannol ac i Sefydliad Plunkett***.

Cyfyngiad ar ddefnydd

7.5 Yn unol â rheoliadau a wnaed o dan adran 29 y Ddeddf:

7.5.1 Mae holl asedau'r Gymdeithas yn ddarostyngedig i gyfyngiad ar eu defnydd.

7.5.2 Rhaid i'r Gymdeithas beidio â defnyddio na delio â'i hasedau ac eithrio:

7.5.2.1 pan fo'r defnydd neu'r ymdriniad, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, at ddiben sydd er budd y gymuned;

7.5.2.2 talu i Aelod o'r Gymdeithas werth eu cyfalaf cyfranddaliadau neu'r llog ar y cyfryw gyfalaf cyfranddaliadau y gellir ei dynnu'n ôl;

7.5.2.3 er mwyn gwneud taliad yn unol ag adran 39 (trafodion ar farwolaeth enwebydd), 40 (darpariaeth ar gyfer diewyllysedd) neu 36 (taliadau mewn perthynas â phersonau sy'n analluog yn feddyliol) y Ddeddf;

7.5.2.4 er mwyn gwneud taliad yn unol â Rheolau'r Gymdeithas i ymddiriedolwyr eiddo Aelodau sydd wedi methdalu neu, yn yr Alban, Aelodau y mae eu hystâd wedi'i hatafaelu;

7.5.2.5 os yw'r Gymdeithas i gael ei diddymu neu ei dirwyn i ben, er mwyn talu ei chredydwyr; neu

7.5.2.6 trosglwyddo ei hasedau i un neu fwy o'r canlynol:

(a) cymdeithas budd cymunedol ragnodedig y gwnaed ei hasedau yn ddarostyngedig i gyfyngiad ar ddefnydd ac a fydd yn cymhwyso'r cyfyngiad hwnnw i unrhyw asedau a drosglwyddwyd felly;

(b) cwmni buddiannau cymunedol;

(c) landlord cymdeithasol cofrestredig sydd â chyfyngiad ar ddefnyddio ei asedau sy'n cyfateb i gyfyngiad ar ddefnydd ac a fydd yn cymhwyso'r cyfyngiad hwnnw i unrhyw asedau a drosglwyddir felly;

(d) elusen (gan gynnwys cymdeithas budd cymunedol sy'n elusen); neu

(e) corff, a sefydlwyd yng Ngogledd Iwerddon neu mewn Gwladwriaeth heblaw'r Deyrnas Unedig, sy'n cyfateb i unrhyw un o'r personau hynny.

7.5.3 Bydd i unrhyw fynegiant a ddefnyddir yn y Rheol hon a ddiffinnir at ddibenion rheoliadau a wneir o dan adran 29 y Ddeddf yr ystyr a roddir gan y rheoliadau hynny.

Trosglwyddo Ymrwymiadau

7.6 Caiff y Gymdeithas, drwy benderfyniad arbennig a basiwyd mewn Cyfarfod Arbennig yr Aelodau yn unol â'r Rheolau ac yn y ffordd sy'n ofynnol gan y gyfraith, gyfuno neu drosglwyddo ei ymrwymiadau i unrhyw ***gymdeithas*** neu droi ei hun yn ***gwmni***. Ni fydd unrhyw beth yn y Rheol hon yn rhoi'r hawl i'r Gymdeithas gyfuno, trosglwyddo ei hymrwymiadau na throsi ei hun i'r math o gorff nad yw wedi'i restru yn Rheol 7.5.2.6.

7.7 Gall y Gymdeithas hefyd dderbyn trosglwyddiad o ymrwymiadau ac asedau gan unrhyw ***gymdeithas*** drwy benderfyniad y Pwyllgor Rheoli neu Gyfarfod yr Aelodau, yn unol â phenderfyniad y Pwyllgor Rheoli.

Diddymu

7.8 Gellir diddymu'r Gymdeithas drwy Offeryn Diddymu neu drwy ddirwyn i ben yn y ffordd sy'n ofynnol gan y gyfraith. Os pery, wedi diddymu neu ddirwyn y Gymdeithas i ben yn solfent, ar ôl bodloni ei holl ddyledion a rhwymedigaethau ac ad-dalu'r cyfalaf cyfranddaliadau taledig, unrhyw asedau o gwbl, bydd asedau o'r fath yn cael eu trosglwyddo yn unol â'r darpariaethau uchod o dan y pennawd "Cyfyngiadau ar ddefnydd".

7.9 Yn amodol ar y darpariaethau hynny, bydd asedau o'r fath yn cael eu trosglwyddo i un neu ragor o sefydliadau cymunedol sy'n cefnogi amcanion y Gymdeithas a ddewisir gan yr Aelodau mewn Cyfarfod yr Aelodau, a all gynnwys unrhyw gymdeithas a sefydlwyd gan ***Sefydliad Plunkett*** at ddibenion creu, hyrwyddo a datblygu busnesau cymunedol.

8 CYFALAF CYFRANDDALIADAU

8.1 Mae gan y Gymdeithas gyfranddaliadau £1 yr un.

8.2 Gwneir cais am gyfranddaliadau i'r Pwyllgor Rheoli, yn ddarostyngedig i unrhyw uchafswm a ganiateir gan y gyfraith. Telir am gyfranddaliadau'n llawn ar gais neu yn ôl disgresiwn y Pwyllgor Rheoli, gellir talu am gyfranddaliadau fesul cyfran dros gyfnod o ddim mwy nag un flwyddyn galendr. Os na thelir yn llawn am y cyfranddaliadau ar ddiwedd y flwyddyn gall y Gymdeithas derfynu'r aelodaeth a dychwelyd yr holl arian i'r Aelod.

8.3 Yr isafswm cyfranddaliadau fydd 50 cyfranddaliad. Gall y Gymdeithas wneud cynnig cyfranddaliadau cyhoeddus o bryd i'w gilydd, a gall unrhyw gynnig o'r fath bennu isafswm cyfranddaliadau.

8.4 Ni ellir trosglwyddo cyfranddaliadau ac eithrio ar farwolaeth neu fethdaliad, ac fe'u tynnir yn ôl ar ddisgresiwn y Pwyllgor Rheoli yn unig yn unol â'r Rheolau fel a ganlyn:

8.4.1 gall cyfranddaliadau gael eu tynnu'n ôl gan Aelodau sydd wedi eu dal am gyfnod o dair blynedd o leiaf neu unrhyw gyfnod arall y penderfyna'r Pwyllgor Rheoli arno;

8.4.2 gwneir cais i dynnu'n ôl gyda dim llai na thri mis o rybudd, ar ffurflen a gymeradwyir gan y Pwyllgor Rheoli;

8.4.3 caiff y Pwyllgor Rheoli bennu uchafswm y gellir ei dynnu'n ôl ar gyfer pob blwyddyn ariannol;

8.4.4 rhaid i unrhyw gyfranddaliadau a dynnir yn ôl gael eu hariannu o elw masnachu, cronfeydd wrth gefn neu gyfalaf cyfranddaliadau newydd a godir o blith yr Aelodau, a gwneir hynny yn ôl disgresiwn llwyr y Pwyllgor Rheoli o ran buddiannau hirdymor y Gymdeithas, yr angen i gynnal cronfeydd darbodus wrth gefn, ac ymrwymiad y Gymdeithas i fudd cymunedol. Os yw unrhyw gyfranddaliadau a dynnir yn ôl i gael eu hariannu o'r cronfeydd wrth gefn, rhaid i'r Pwyllgor Rheoli fod yn fodlon:

8.4.4.1 o ganlyniad i dynnu cyfranddaliadau o'r fath yn ôl, na fydd modd i'r Gymdeithas wedyn fethu â thalu (neu ryddhau fel arall) ei dyledion; ac

8.4.4.2 y bydd y Gymdeithas yn gallu talu (neu ryddhau fel arall) ei dyledion wrth iddynt ddod yn ddyledus yn ystod y flwyddyn yn union ar ôl yr achos o dynnu'n ôl.

8.4.5 telir pob cyfranddaliad a dynnir yn ôl yn unol â pholisi'r Gymdeithas ar dynnu cyfranddaliadau'n ôl. Os nad oes polisi o'r fath yn bodoli, telir pob cyfranddaliad a dynnir yn ôl yn y drefn y derbyniwyd yr hysbysiadau, hyd at yr uchafswm tynnu'n ôl a bennir ar gyfer y flwyddyn ariannol, ac ar ôl hynny ni ellir tynnu rhagor o gyfranddaliadau'n ôl tan y flwyddyn ariannol ganlynol;

8.4.6 ac eithrio pan fo Aelod yn bwriadu terfynu ei aelodaeth, ni chaniateir iddo dynnu cyfranddaliadau'n ôl nes bod â llai na'r isafswm sy'n ofynnol gan y Rheolau;

8.4.7 gall y Pwyllgor Rheoli, yn ôl ei ddisgresiwn llwyr, hepgor yr hysbysiad sy'n ofynnol ar gyfer tynnu cyfranddaliadau'n ôl a chaiff gyfarwyddo gwneud taliad heb rybudd neu â'r fath hysbysiad byrrach sy'n briodol ym marn y Pwyllgor Rheoli;

8.4.8 gall y Pwyllgor Rheoli atal dros dro yr hawl i dynnu cyfranddaliadau'n ôl naill ai'n gyfan gwbl neu'n rhannol, a naill ai

am gyfnod amhenodol neu am gyfnod penodol. Bydd yr ataliad yn gymwys i bob hysbysiad tynnu'n ôl sydd wedi dod i law ac sy'n parhau heb eu talu ar y pryd. Os yw'r ataliad am gyfnod penodol, gall y Pwyllgor Rheoli ei ymestyn o bryd i'w gilydd;

8.4.9 yn ystod unrhyw gyfnod pan fo'r hawl i dynnu cyfranddaliadau'n ôl wedi'i atal, caiff cyfranddaliadau Aelod ymadawedig, os yw'r Pwyllgor Rheoli yn cytuno, gael eu tynnu'n ôl gan eu cynrychiolwyr personol o roi'r fath hysbysiad sy'n ofynnol gan y Pwyllgor Rheoli;

8.4.10 gall y Gymdeithas ddidynnu swm rhesymol o'r fath i dalu costau gweinyddol tynnu cyfranddaliadau'n ôl o'r arian sy'n daladwy i Aelod pan dynnir cyfranddaliadau'n ôl.

8.5 Gall y Gymdeithas (ond nid yw o dan unrhyw rwymedigaeth i wneud) dalu llog i ddeiliaid cyfranddaliadau, fel iawndal am ddefnyddio cronfeydd o'r fath, yn amodol ar y canlynol:

8.5.1 rhaid i unrhyw daliad llog fod o elw masnachu a gwneir hynny yn ôl disgresiwn y Pwyllgor Rheoli gan ystyried budd hirdymor y Gymdeithas, yr angen i gynnal cronfeydd darbodus wrth gefn ac ymrwymiad y Gymdeithas i fudd cymunedol;

8.5.2 y Pwyllgor Rheoli fydd yn pennu'r sail ar gyfer cyfrifo a thalu llog i aelodau a'r gyfradd llog sydd i'w thalu mewn unrhyw flwyddyn a bydd y penderfyniad hwn yn cael ei gymeradwyo drwy benderfyniad yr Aelodau yng Nghyfarfod Blynyddol yr Aelodau. Ni chaiff y gyfradd y cytunwyd arni fod yn fwy na 5% neu 2% yn uwch na chyfradd sylfaenol Banc Lloegr, pa un bynnag yw'r mwyaf;

8.5.3 gall y Pwyllgor Rheoli benderfynu na thelir llog mewn perthynas â daliadau cyfranddaliadau sy'n is na'r isafswm.

8.6 O ran dirwyn y Gymdeithas i ben, ni fydd gan ddeiliaid cyfranddaliadau unrhyw hawl ariannol y tu hwnt i daliad y llog sy'n weddill ac ad-daliad o gyfalaf cyfranddaliadau taledig.

8.7 Os bydd Aelod yn ymddiswyddo o fod yn aelod, yn cael ei dynnu oddi ar y Gofrestr Aelodau, neu'n cael ei ddiarddel yn unol â'r Rheolau, bydd y cyfranddaliadau a ddelir ganddynt ar ddyddiad ymddiswyddo, dileu neu ddiarddel yn troi'n fenthyciad, sy'n ad-daladwy i'r cyn-Aelod gan y Gymdeithas. Telerau'r ad-dalu fydd y rhai sy'n berthnasol i dynnu cyfalaf cyfranddaliadau'n ôl a nodir yn y Rheolau a bydd hysbysiad o dynnu cyfranddaliadau'n ôl yn cael ei drin fel pe bai wedi'i roi ar adeg ymddiswyddo, dileu neu ddiarddel.

9 GWEINYDDOL

Diben, amcanion a phwerau

9.1 Diben y Gymdeithas yw ymgymryd â busnes er budd y gymuned.

9.2 Amcanion y Gymdeithas, yn unol â'i Diben, yw:

Amcanion y Gymdeithas fydd ymgymryd â busnes er budd y gymuned drwy: . 1. Cynnig tai ac eiddo i fyw ynddynt ac wrth wneud, cynnig cyfleoedd gwaith mewn ardal wledig 2. Cynnal pobl a gwasanaeth mewn ardal wledig 3. Bwrw golwg ar ffrydiau cyfalaf a refeniw posibl eraill a gwasanaethau eraill gall y busnes eu cynnig 4. Manteisio ar grantiau a chyfleon eraill i gynnal tai ac eiddo yn ogystal ag ynni cynaliadwy 5. Adfywio a datblygu cymunedol i leihau tlodi gwledig 6. Cynnal y Gymraeg yn lleol.

9.3 Mae gan y Gymdeithas y pŵer i wneud unrhyw beth y gall person naturiol neu gorfforaethol ei wneud yn gyfreithlon sy'n ymddangos yn angenrheidiol neu'n ddymunol er mwyn cyflawni ei Amcanion.

9.4 Heb gyfyngu ar y pŵer cyffredinol o dan Reol 9.3, bydd gan y Gymdeithas y pŵer i wneud y canlynol:

9.4.1 caffael neu waredu neu gymryd neu roi unrhyw fuddiant mewn eiddo a chymryd neu roi unrhyw fuddiant sicrhad dros dir neu unrhyw rai o asedau'r Gymdeithas gan gynnwys unrhyw arwystl ar forgais, taliad arnawf neu sicrhad arall o gwbl;

9.4.2 ymrwymo i gontractau;

9.4.3 cyflogi staff;

9.4.4 gwneud defnydd o wasanaethau gwirfoddolwyr;

9.4.5 derbyn rhoddion neu fenthyciadau yn rhad ac am ddim ar gyfer ei Amcanion;

9.4.6 yn amodol ar Reol 9.7, benthyg arian neu roi unrhyw offeryn dyled arall neu ymrwymo i unrhyw drafodiad sy'n golygu benthyca ar unrhyw delerau o'r fath sy'n briodol ym marn y Gymdeithas;

9.4.7 yn amodol ar Reol 9.8, buddsoddi arian y Gymdeithas.

9.5 Mae unrhyw bŵer sydd gan y Gymdeithas i dalu tâl a lwfansau i unrhyw berson yn cynnwys y pŵer i wneud trefniadau ar gyfer darparu neu sicrhau darpariaeth pensiynau neu arian rhodd (gan gynnwys rhai sy'n daladwy fel iawndal am golli cyflogaeth neu golli neu leihau cyflog).

9.6 Ni fydd y Gymdeithas yn derbyn adneuon nac yn cynnal unrhyw weithgaredd sy'n gyfystyr â 'gweithgaredd a reoleiddir' at ddibenion Deddf Gwasanaethau Ariannol a Marchnadoedd 2000 a 2012 heb wneud cais am awdurdodiad yn gyntaf ar gyfer cynnal y fath weithgaredd a chael y caniatâd hwnnw.

Benthyca

9.7 Yn amodol ar gymeradwyaeth y Pwyllgor Rheoli, gall y Gymdeithas fenthyg arian gan ei haelodau ac eraill at ddibenion ei Hamcanion neu mewn cysylltiad â hwy, ar yr amod na fydd y swm sy'n ddyledus ar unrhyw un adeg yn fwy na £[10,000,000].

9.7.1 Bydd gan y Gymdeithas y pŵer i forgeisio neu godi tâl ar unrhyw eiddo, asedau ac ymrwymiadau, ac i gyhoeddi stoc benthyciadau, dyledebau a gwarantau eraill am arian a fenthycwyd neu am unrhyw gontractau gan y Gymdeithas neu ei chwsmeriaid neu bersonau neu gorfforaethau sy'n ymwneud â'r Gymdeithas o dan ba sicrwydd neu amodau bynnag y mae'r Pwyllgor Rheoli yn penderfynu eu bod yn angenrheidiol i gael y cyfalaf sydd ei angen i gyflawni amcanion y gymdeithas.

9.7.2 Ni fydd cyfradd y llog ar arian a fenthycir, ac eithrio ar arian a fenthycir drwy fenthyciad banc neu orddrafft neu o dŷ cyllid neu ar forgais gan gymdeithas adeiladu neu awdurdod lleol, yn fwy na chyfradd resymol, angenrheidiol, ym marn y Pwyllgor Rheoli, i gael a chadw'r cyfalaf sydd ei angen i gyflawni amcanion y Gymdeithas, ac ni fydd ychwaith yn peryglu statws y Gymdeithas fel Cymdeithas Budd Cymunedol.

Buddsoddiadau

9.8 Yn amodol ar unrhyw gyfyngiad a osodir drwy benderfyniad unrhyw Gyfarfod Aelodau, gall y Pwyllgor Rheoli fuddsoddi unrhyw ran o gyfalaf a chronfeydd y Gymdeithas mewn unrhyw ffordd y bydd y Pwyllgor Rheoli o bryd i'w gilydd yn penderfynu gwneud hynny, gan gymryd cyngor buddsoddi lle y bo'n briodol ac yn unol â pholisi'r Gymdeithas ar fuddsoddiadau.

Llyfrau Cyfrifon

9.9 Bydd y Pwyllgor Rheoli yn cadw llyfrau cyfrifon priodol mewn perthynas â thrafodion y Gymdeithas, ei hasedau a'i rhwymedigaethau, a bydd yn sefydlu ac yn cynnal system foddhaol o reoli'r llyfrau cyfrifon, y daliadau arian parod a holl dderbyniadau a nodiadau talu'r Gymdeithas yn unol â'r gyfraith.

Trin Elw

9.10 Ni fydd elw'r Gymdeithas yn cael ei ddosbarthu naill ai'n uniongyrchol nac yn anuniongyrchol mewn unrhyw ffordd o gwbl ymhlith yr Aelodau, ond bydd yn cael ei ddefnyddio i wneud y canlynol:

9.10.1 cynnal cronfeydd darbodus wrth gefn;

9.10.2 taliadau cymdeithasol sy'n hyrwyddo amcanion y Gymdeithas;

9.10.3 gwariant wrth gyflawni Amcanion y Gymdeithas.

Cofnodion

9.11 Bydd y Pwyllgor Rheoli'n cadw cofnodion priodol o holl Gyfarfodydd yr Aelodau, cyfarfodydd y Pwyllgor Rheoli ac unrhyw is-bwyllgorau. Bydd pob cofnod o'r fath yn agored i'w archwilio gan unrhyw Aelod ar unrhyw adeg resymol yn amodol ar unrhyw ddyletswydd cyfrinachedd.

Setlo Anghydfodau

9.12 Bydd y Gymdeithas yn cynnal ac yn dilyn polisi mewnol ar gyfer datrys anghydfod fel y cymeradwyir gan y Bwrdd.

9.13 Ymdrinnir ag unrhyw anghydfod, rhwng y Gymdeithas neu swyddog o'r Gymdeithas ar y naill law ac Aelod neu berson sydd wedi peidio â bod yn Aelod ers dim mwy na chwe mis ar y llaw arall, ynghylch y Rheolau neu ddehongli'r Rheolau yn unol â pholisi datrys anghydfod y Gymdeithas y cyfeirir ato yn rheol 9.12. Dim ond ar ôl ystyried pob dewis arall (ac eithrio fel y darperir fel arall yn y Rheolau) y gellir cyfeirio'r anghydfod, os bydd diffyg cytundeb rhwng y partïon yn yr anghydfod, at berson a benodir gan Brif Weithredwr ***Sefydliad Plunkett***, ar gais unrhyw un o'r partïon. Bydd y person a benodir felly yn gweithredu fel yr unig gyflafareddwr yn unol â Deddf Cyflafareddu 1996 neu

Ddeddf Cyflafareddu (Yr Alban) 2010 a bydd penderfyniad y cyfryw berson (gan gynnwys unrhyw benderfyniad ynghylch costau'r cyflafareddu) yn derfynol.

Cofrestr Aelodau

9.14 Bydd y Gymdeithas yn cadw cofrestr o Aelodau yn ei swyddfa gofrestredig fel sy'n ofynnol gan y gyfraith. Bydd unrhyw Aelod sy'n dymuno archwilio'r gofrestr yn rhoi dim llai na 14 diwrnod o rybudd ymlaen llaw i'r Gymdeithas gan wneud hynny'n ysgrifenedig i'r Ysgrifennydd yn swyddfa gofrestredig y Gymdeithas.

Copïau o Reolau a Rheoliadau

9.15 Bydd yr Ysgrifennydd yn darparu copi o'r Rheolau (electronig neu ar bapur) i unrhyw berson sy'n gofyn amdanynt, a gall godi swm (heb fod yn fwy na'r uchafswm a ganiateir gan y gyfraith) am ddarparu copi o'r fath. Oni bai bod y person hwnnw'n aelod nad yw wedi cael copi o'r rheolau o'r blaen.

Indemniad y Pwyllgor Rheoli a'r Swyddogion

9.16 Ni fydd yn rhaid i Aelodau'r Pwyllgor Rheoli, Swyddogion, Gweithwyr, tenantiaid a'r Ysgrifennydd sy'n gweithredu'n onest ac yn ddidwyll dalu unrhyw o'u hadnoddau eu hunain am atebolrwydd sifil personol a ysgwyddir wrth gyflawni eu swyddogaethau, neu pan honnir hynny, ac eithrio lle maent wedi gweithredu'n ddi-hid. Bydd unrhyw gostau sy'n codi fel hyn yn cael eu talu gan y Gymdeithas. Gall y Gymdeithas brynu a chynnal yswiriant yn erbyn yr atebolrwydd hwnnw er ei budd ei hun ac er budd aelodau'r Pwyllgor Rheoli a'r Ysgrifennydd.

Aelodau'n methdalu ac yn marw

9.17 Ar ôl i gais gael ei wneud gan gynrychiolydd personol Aelod a fu farw neu ymddiriedolwr methdaliad Aelod sydd wedi methdalu, gellir defnyddio unrhyw eiddo y mae gan y cynrychiolydd personol neu'r ymddiriedolwr methdaliad hawl iddo yn unol â chyfarwyddyd y cynrychiolydd personol neu'r ymddiriedolwr methdaliad.

9.18 Caiff Aelod, yn unol â'r gyfraith, enwebu unrhyw berson neu bersonau y bydd eu heiddo yn y Gymdeithas ar adeg eu marwolaeth yn cael ei drosglwyddo iddynt, ond dim ond i'r graddau a ddarperir gan y gyfraith y bydd enwebiad o'r fath yn ddilys. Ar ôl cael prawf boddhaol o farwolaeth Aelod sydd wedi gwneud enwebiad o'r fath, bydd y Gymdeithas, yn unol â'r gyfraith, naill ai'n trosglwyddo neu'n talu swm llawn yr eiddo i'r person a enwebwyd.

10 DARPARIAETHAU CYCHWYN BUSNES

10.1 Aelodau cyntaf y Gymdeithas fydd y rhai a lofnododd y cais i gofrestru.

10.2 Yr Aelodau cyntaf fydd yn penodi'r Pwyllgor Rheoli cyntaf a fydd yn gwasanaethu tan Gyfarfod Blynyddol cyntaf yr Aelodau.

10.3 Ar ddiwedd Cyfarfod Blynyddol cyntaf yr Aelodau, bydd holl aelodau'r Pwyllgor Rheoli cyntaf yn ymddeol ond byddant yn gymwys i gael eu hethol i'r Pwyllgor Rheoli.

10.4 Bydd y rhai a etholir i'r Pwyllgor Rheoli yn dechrau yn eu swyddi yn syth ar ôl i Gyfarfod Blynyddol cyntaf yr Aelodau ddod i ben ar gyfer eu cyfnod cyntaf yn y swydd, a bydd y darpariaethau canlynol yn gymwys iddynt er mwyn cael tymhorau ar adegau gwahanol:

10.4.1 Bydd traean o'r rhai a etholwyd felly, a gafodd y nifer uchaf o bleidleisiau, yn gwasanaethu tan ddiwedd pedwerydd Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau.

10.4.2 Bydd y traean a gafodd y nifer uchaf nesaf o bleidleisiau yn gwasanaethu tan ddiwedd trydydd Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau.

10.4.3 Bydd gweddill y rhai a etholir yn gwasanaethu tan ddiwedd ail Gyfarfod Blynyddol yr Aelodau.

10.5 Bydd y rhai a etholir o dan Reol 10.4 yn gymwys i'w hailethol ar ôl cwblhau eu tymor cyntaf yn y swydd yn unol â Rheol 5.

11 DARPARIAETHAU PONTIO

11.1 Os mabwysiedir y rheolau enghreifftiol hyn wrth ddiwygio'r rheolau'n llwyr, bydd y darpariaethau canlynol yn gymwys.

11.2 Bydd y rhai sy'n dal swydd fel aelodau etholedig o'r Pwyllgor Rheoli yn union cyn mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn yn parhau yn eu swyddi tan Gyfarfod Blynyddol nesaf yr Aelodau, a bydd y canlynol wedyn yn berthnasol:

11.2.1 os, o dan y rheolau a oedd yn gymwys cyn mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn, yw aelodau o'r Pwyllgor Rheoli wedi eu hethol am gyfnod o dair blynedd, yna bydd aelodau etholedig y Pwyllgor Rheoli'n gwasanaethu am weddill cyfnod y swydd y cawsant eu hethol iddi;

11.2.2 os, o dan y rheolau a oedd yn gymwys cyn mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn, yw aelodau o'r Pwyllgor Rheoli wedi eu hethol am unrhyw gyfnod arall, bydd holl aelodau etholedig y Pwyllgor Rheoli yn ymddeol o'u swyddi ar ddiwedd Cyfarfod Blynyddol nesaf yr Aelodau; cynhelir etholiadau cyn Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau i lenwi'r swyddi gwag; a bydd y darpariaethau canlynol yn gymwys ar gyfer eu hetholiad cyntaf:

11.2.2.1 bydd traean o'r rhai a etholwyd, y bwriwyd y nifer uchaf o bleidleisiau iddynt, yn gwasanaethu am gyfnod o dair blynedd gan ddod i ben ar ddiwedd pedwerydd Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau ar ôl mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn;

11.2.2.2 bydd traean o'r rhai a etholwyd, y bwriwyd y nifer uchaf nesaf o bleidleisiau iddynt, yn gwasanaethu am gyfnod o ddwy flynedd gan ddod i ben ar ddiwedd trydydd Cyfarfod Blynyddol yr Aelodau ar ôl mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn;

11.2.2.3 bydd gweddill y rhai a etholwyd, ac y bwriwyd y nifer isaf o bleidleisiau iddynt, yn gwasanaethu am gyfnod o flwyddyn gan ddod i ben ar ddiwedd ail Gyfarfod Blynyddol yr Aelodau ar ôl mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn.

11.3 Bydd y rhai sy'n dal swydd fel Cadeirydd, Is-gadeirydd a Thrysorydd yn union cyn mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn yn parhau yn eu swydd tan gyfarfod cyntaf y Pwyllgor Rheoli ar ôl Cyfarfod Blynyddol nesaf yr Aelodau. Ar ddechrau'r cyfarfod hwnnw o'r Pwyllgor Rheoli, byddant yn ymddeol o'u swyddi a bydd y Pwyllgor Rheoli yn ethol Cadeirydd, Is-gadeirydd a Thrysorydd, yn unol â Rheol 5.11.

11.4 Bydd y person sy'n dal swydd yr Ysgrifennydd yn union cyn mabwysiadu'r rheolau enghreifftiol hyn yn parhau yn ei swydd oni bai neu hyd nes bod y Pwyllgor Rheoli yn penodi rhywun yn ei le.

12 LLOFNODION YR AELODAU

	Llofnodion yr Aelodau	Enwau Llawn	Dyddiad
1.			
2.			
3.			
1.	Llofnod yr Ysgrifennydd		

12 LLOFNODION YR AELODAU

	Llofnodion yr Aelodau	Enwau Llawn	Dyddiad
1.	Paul Huckston	PAUL HUCKSTON	29/7/25
2.	[illegible]	GERWYN W. EDWARDS	29.7.25
3.	[illegible]	ERYL OWAIN	29/7/25
4.	[illegible]	COLIN PUGH	29.7.25
5.	Owen Davis	OWEN DAVIS	29/7/25
6.	[illegible]	VEDA RICHARDS	29/7/25
7.	Dilwyn O. Roberts	DILWYN O. ROBERTS	18/8/25
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.	**Llofnod yr Ysgrifennydd** [illegible]	Robert ARFON HUGHES	29/7/25

Register a community benefit society

Section 1 – About this form

Use this form to register a community benefit society under the Co-operative and Community Benefit Societies Act 2014 or the Co-operative and Community Benefit Societies Act (Northern Ireland) 1969.

Use this form for either a new registration of a community benefit society, or for a conversion to a community benefit society from either a company or society registered under the Friendly Societies Act 1974.

To register a society we need:

- this completed form
- one signed copy of the society's rules (or two copies where not submitting electronically)

This form, including any details provided on the form, will be made available to the public through the Mutuals Public Register: https://mutuals.fca.org.uk..

Before you start completing this form you may find it helpful to read Chapter 5 of our guidance on our registration function under the Co-operative and Community Benefit Societies Act 2014: https://www.fca.org.uk/publication/finalised-guidance/fg15-12.pdf

Section 2 – About this application

2.1 What are you applying to do?

Register a new community benefit society	☒
Convert a company to a community benefit society	☐
Convert a friendly society into a community benefit society	☐

2.2 Who should we contact about this application?

Name	R Arfon Hughes
Position	Secretary
Postal address	**Menter Iaith Conwy** **Y Sgwâr** **Llanrwst** **Conwy** **LL26 0LD**
Telephone number	07426914442
Email address	arfon@miconwy.cymru

Section 3 – About the society

3.1 What will be the registered name of the society? (This must be exactly as it appears on the society's proposed rules). Please see page 24 of our guidance for further guidance on society names.

Society name	**Cymdeithas Dai Bro Machno Cyfyngedig**

All societies must be carrying out an industry, business or trade. Here we are looking to gain a practical understanding of what that is for your society.

3.2 What is the business of the society? For example, will you be providing social housing, running an amateur sports club, etc.

1) Buying and managing houses and properties / assets in the Bro Machno area **2) Offering houses and properties / assets to people with a local connection which will support the use of the Welsh language** **3) Offering to lease or partially sell houses and properties to support community sustainability in terms of work, housing and the Welsh language and culture.**

3.3 What Standard Industrial Classification code best describes the society's main business? Where more than one code applies, please select the code that you feel best describes the society's main business activity. You will find a full list of codes here: **http://resources.companieshouse.gov.uk/sic/**

68201

We need to be satisfied that a community benefit society is conducting its business for the benefit of the community. The conduct of a community benefit society's business must be entirely for the benefit of the community.

3.4 Please describe the benefits to the community the society aims to deliver? Here we are looking to see *what* the intended benefits to the community are. Community can be said to be the community at large. For example, are you relieving poverty or homelessness through the provision of social housing.

1) Buying and managing houses and properties / assets in the Bro Machno area **2) Offering houses and properties / assets to people with a local connection which will support the use of the Welsh language** **3) Offering to lease or partially sell houses and properties to support community sustainability in terms of work, housing and the Welsh language and culture.**

3.5 Please describe how the society's business will deliver these benefits? The business of the society must be conducted for the benefit of the community. Please describe *how* the society's business (as described in answer to question 3.2) benefits the community.

Buying houses/ properties / assets with grants and loans as well as shares. Managing the assets, employing local people to service and run them. **The income will be made from rental and ploughed back into the community for more assets to further its aims of a sustainable community.**

3.6 Does the society intend to work with a specific community, and if so, please define it here? For instance, will the society's activities be confined to a specific location; or to a specific group of people? Please note that in serving the needs of any defined community, the society should not inhibit the benefit to the community at large.

The Bro Machno community in the south of Conwy Borough Council area.

3.7 In what ways does the society intend to raise funds to set up and run its business? For instance, are you intending to apply for grants, seek capital from members, take out a loan.

Apply for grants, seek capital from members - shares, take out a loan and investments.

3.8 What will the society do with any surplus or profit? For instance, will money be reinvested in the business; put into reserves; used for some other purpose?

Surplus/profit will be reinvested into the business to maintain and improve facilities and to ensure sufficient reserves are in place. Any remaining surplus/profit will be used for the benefit of the local community.

In order to satisfy ourselves that the society is conducting its business for the benefit of the community, we need to understand the society's relationships with other key stakeholders.

3.9 Please state any significant commercial arrangements that the society has, or intends to have, with any other organisation that could create, or be perceived as creating, a conflict of interest. Please tell us how you will ensure that any such conflicts of interest do not prevent the society from acting for the benefit of the community.

The Society is considering existing property to develop them which the current market does not see worthwhile financially. The society will not develop social housing which are built by registered social landlords. Recent Social Housing developments have been built in the last 15 years and there is no appetite for further development from discussions had with the sector in the interest area of the Society,

3.10 Please state any close links which any of the founding members or directors has, or intends to have, with any society, company or authority. 'Close links' includes any directorships or senior positions held by directors or founding members of the society in other organisations.

Paul Huckstep –

- Governor Ysgol Penmachno school
- Bythynnod Benar / Benar Cottages joint owner

Gerwyn W Edwards –

- Sole trader
- Community Councillor,
- CWM COMMUNITY ACTION GROUP (03783425)
- PENMACHNO SILVER BAND Charity number: 51762

Gruffydd Eryl Owain –

- Cynghorydd cymuned **Cyngor Cymuned Bro Machno Community Council** Community Councillor
- Llywodraethwr Ysgol **Gynradd Penmachno** school Governor
- Aelod o Bwyllgor **Yr Odyn** Member of the community paper

Colin Pugh –

- Not a member of any society, company or authority

Owen John Davis –

- Community Councillor
- LIBERO INVENTORY MANAGEMENT LTD (09524590)
- ODIMARK LIMITED (09116382)
- CLWB PELDROED PENMACHNO LIMITED
- Hwb Penmachno employee / Trustee Neuadd Goffa Penmachno charity 1184642

Veda Louise Richards –

- Trustee Neuadd Goffa Penmachno charity 1184642
- Head of department at a school

Dilwyn Owain Roberts –

- County Councillor Conwy Council
- Ysbyty Ifan school governor

Robert Arfon Hughes

- Secretary Cwmni Nod Glas Cyf. IP031763
- Papur bro Llygad y Dydd community paper – member
- Ebeneser chapel Dinas Mawddwy trustee
- Community Councillor Mawddwy Council
- Community Housing Enabler - Menter Iaith Conwy

3.11 On what date do you want the society's financial year to end? This is the date the society's financial year will end, every year after the society is registered. If you have a preference (e.g. 31 March) please specify that here. If you do not select a date the society will be given the anniversary of the last day of the month it was registered in.

3	1	/	0	3

Asset lock

3.12 Has the society included the community benefit society statutory asset lock in its rules? Please note that a society with a statutory asset lock in its rules cannot remove it. The asset lock is only available to community benefit societies other than regulated housing associations or charities.

Yes ☒

No ☐

Charitable objects

3.13 Are the society's objects intended to be charitable? Whilst we are not responsible for regulating charities, we need to know this because societies whose objects are wholly charitable are subject to a number of requirements in the Act.

Yes ☐

No ☒

3.14 If charitable, what is your charitable purpose? Charity law in England and Wales differs to that in Scotland. If in doubt please refer to the charity legislation relevant for the area you are in. Please note that we will not assess whether your stated purpose meets the legal criteria for a charity.

Section 4 – The society's rules

4.1 If you have used a sponsoring body to submit this application please include their details here.

Name of sponsoring body	**Plunkett UK**
Name of model rules	**Version 6**
Signature on behalf of sponsoring body (unless submitted by email by the sponsor)	**Alison Macklin**
Date	21.8.2025

The Act requires rules of societies to make provision for all of the matters listed below. If you have not made provision for all of the matters listed below we will not be able to register your society.

4.2 Please complete this table

Provision required by the Act	Number of the rule(s) covering this E.g. '2.3-2.7'
The society's name	1.1
The objects of the society	1.3 and 9
Place of the society's registered office, to which all communications and notices may be addressed	1.2
The terms of admission of the members, including any society or company investing funds in the society under the provisions of the Act	3
The method of holding meetings, the scale and right of voting, and the method of making, altering or rescinding rules	2.4, 4 and 7
The appointment and removal of a committee (by whatever name) and of managers or other officers and their respective powers and remuneration	2.7 and 5
The maximum amount of the interest in the shares of the society which may be held by any member otherwise than by virtue of section 24(2) of the Act	8
whether the society may contract loans or receive moneys on deposit subject to the provisions of this Act from members or others, and if so under what conditions, under what security, and to what limits of amount	8.4, 9.6 and 9.7
Whether any or all shares are transferable, and provision for the form of transfer and registration of shares, and for the consent of the committee to transfer or registration Whether any or all shares are withdrawable, and provision for the method of withdrawal and for payment of the balance due on them on withdrawing from the society	8
Provision for the audit of accounts in accordance with Part 7 of the Act	6
Whether members may withdraw from the society and if so how, and provision for the claims of the representatives of deceased members and of the trustees of the property of bankrupt members (or, in Scotland, members whose estates have been sequestrated), and for the payment of nominees	8.4, 9.16 and 9.17
The way in which the society's profits are to be applied	9.10
If the society is to have a common seal, provision for its custody and use	NA
Whether any part of the society's funds may be invested, and if so by what authority and in what way	9.8

Section 5 – Converting to a society

You only need to complete this section if you are converting from a company or friendly society to a community benefit society. If this does not apply to you please move on to section 6.

Requirements

If you are converting a company into a society, three copies of a special resolution to convert the company, with the following information included in the resolution:

- Company name & number
- Date the resolution was passed
- Names of three members appointed to sign the society's rules and to either: accept alterations to the rules made by the FCA without further consulting the company; or lay any such alterations before a general meeting of the company for acceptance

Details

5.1 Please provide details of the friendly society or company you are converting from.

Name	
Registration number	
Registered office address	
Postcode	

Section 6 – Member details

6.1 Please provide the details of the secretary below. All societies must have someone fulfilling the role of secretary.

Name	Robert Arfon Hughes
Month of birth	December
Year of birth	1960
Signature	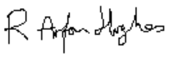
Date	29.7.2025

6.2 Please provide the details of 3 members below.

Name	Dilwyn Owain Roberts
Month of birth	September
Year of birth	1950
Signature	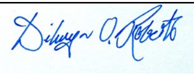
Date	29.7.2025

Name	Owen John Davis
Month of birth	February
Year of birth	1975
Signature	
Date	29.7.2025

Name	Veda Louise Richards
Month of birth	April
Year of birth	1983
Signature	
Date	27.5.2025

6.3 Societies are within the scope of the Company Directors Disqualification Act 1986 (CDDA). Please confirm that no proposed director is disqualified under that Act:

No proposed director is disqualified ☒

Section 7 – Submission details

7.1 Please complete the submission checklist below.

Items		**Options**
The society's rules signed by three members and the secretary	☐ ☒	Two copies attached - submitting by post One copy attached - submitting by email
Marked-up copy of rules showing what changes the society is making to the model rules	☐ ☒ ☐	One copy attached Not attached - not using model rules Not attached – using model rules with no changes
Special resolution to convert the company to a society, including the following information: • Company name & number • Date the resolution was passed • Names of three members appointed to sign the society's rules and to either: accept alterations to the rules made by the FCA without further consulting the company; or consult the company about any such alterations	☐ ☐ ☒	Three copies attached - submitting by post One copy attached - submitting by email Not attached - not a company converting to a society
Cheque for registration fee made payable to the Financial Conduct Authority Please indicate below which fee is applicable to you, then select a box on the right to show how you are paying it: ☒ £40 - using model rules with no changes ☐ £120 - using model rules with 1-6 changes ☐ £250 - using model rules with 7-10 changes ☐ £950 - using model rules with 11 or more changes ☐ £950 - not using model rules ☐ No fee - Friendly society converting to a society	☐ ☒ ☐	Cheque attached – submitting this form by post Cheque posted separately – submitting this form by email No fee - Friendly society converting to a society

Section 8 – Submitting this form

Please submit a signed, scanned version of your application by email to:
mutual.societies@fca.org.uk

Or please submit by post to:

Mutual Societies
Financial Conduct Authority
12 Endeavour Square
London
E20 1JN

This form is available on the **Mutuals Society Portal**:
https://societyportal.fca.org.uk

Registered as a Limited Company in England and Wales No. 1920623. Registered office as above.